

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Бостандық, тәуелсіздік және плюрализмЖАРИЯЛАНДЫ
05.12.2023СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/147678/>

БАҚ ақпарат пен сөз бостандығына сүйенеді және кез-келген нақты жұмыс істейтін демократияның негізгі элементі болып табылады. БАҚ бостандығы барлық басқа адам құқықтарын қорғау үшін қажет. Азаптау, кемсітушілік, сыбайлас жемқорлық және билікті теріс пайдалану жағдайлары тергеуші журналистердің жұмысының арқасында бірнеше рет пайда болды. Фактілерді көпшілікке жария ету көбінесе адам құқықтарының бұзылуынан келтірілген зиянды өтеуге және билікті жауапқа тартуға бағытталған алғашқы, маңызды қадам болып табылады.

Кейбір еуропалық мемлекеттер репрессия мен БАҚ бостандығына қол сұғушылықты көрсететін дабыл сигналдарын алады. Бұқаралық ақпарат құралдарының әртүрлілігі мен мазмұнына әсер ету үшін бақылау мен қысымның әртүрлі формалары олардың тәуелсіздігі мен плюрализміне кедергі келтіреді. Журналистерді қызметі үшін бас бостандығынан айыруды жалғастыруда. БАҚ өкілдерін қудалау, қорқыту, зорлық-зомбылық және тіпті өлтіру оқиғалары тіркеледі.

Елдерге сапарлар және ұлттық билік органдарымен, БАҚ қызметкерлерімен және азаматтық қоғаммен Үздіксіз диалог барысында Комиссар ақпарат жинайды, кемшіліктерді анықтайды және мүдделі тұлғаларға БАҚ бостандығы мен журналистерді қорғаумен жағдайды түзету мәселелері бойынша кеңес береді.

Сонымен қатар, ол бұқаралық ақпарат құралдарының кәсібилігі мен журналистік этиканы нығайтуға, сондай-ақ өзін-өзі реттеу тетіктерін құруға бағытталған бастамаларды қолдайды.

Баспасөз бостандығынсыз еркіндік жоқ. Баспасөз бостандығы болмаса, демократия болмайды. Демократияны мықты ұстау үшін тәуелсіз журналистика – еркін қоғамның өзекті құралы ретінде қажет. Кез-келген демократиялық жүйенің тірегі ретінде. Германияда немесе басқа жерде. Осы тұрғыдан алғанда, журналистер қарапайым әлеуметтік жауапкершілікке ие: олар негізгі демократиялық құндылықтарды қорғайды. Маңызды шарт-тазалық. Кәсіби және этикалық стандарттарды қатаң сақтау, шындыққа

адал болу, адамның қадір-қасиетін құрметтеу, оқиғаларды жан-жақты қамту қажет. Бірақ бұл, әрине, жауапкершілік таусылмайды. Журналистердің миссиясы бар. Олар белгілі бір қоғамдық игілік шығарады. Сондықтан олар жақсы кәсіпқойлар ғана емес, жалпы әлемдік жағдай туралы ойлануы керек, оны қалай жақсартуға болатынын ойлауы керек. Бостандық, адам құқығы, әділеттілік және ашықтық идеясын жақтау. Журналистер қоғамдық салаға қызмет көрсетеді, олар демократияға қызмет етеді. Мұны әрдайым есту арқылы еске түсіру керек. Германияда болмаса, мұны тағы қайда жасауға болады? Құқықтар мен бостандықтарды қорғау өмірге қауіп төндіретін барлық елдермен қалай бірге болу керек? Баспасөз бостандығы бүкіл әлемде қауіп төндіреді. Өлген журналистер, азаптау, өлім жазасы, түрмелер, қудалау. ЕО елдерінде де журналистің жұмысы қауіпті бола түсуде. Адамдар бостандықты адам құқығы ретінде қорғаудан қорқады. Барлық томмен бірге журналистер батыр болудың қажеті жоқ. Тек өз жұмысын Жасасын. Олар әлемдік оқиғалар туралы әңгімелейді, фото және видео репортаждар жариялайды, сипаттайды, талдайды, түсініктеме береді. Бірақ дәл осы жерде авторитарлық режимдер демократиялық қозғалыстарды тұншықтырады, қорқыныш таралады, өзін-өзі цензура қабылданады, журналистік кәсіби стандарттар одан да көп сұранысқа ие. Идеялар керек, құмарлық керек! Баспасөз ашық түрде сөйлеп, қорқыныш танытуы керек. Себебі тәуелсіз журналистика-бұл демократияның өмірлік құралы және біз оны қорғауымыз керек.

ҚМ АА Қуәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.